

СЕКЦІЯ І

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

УДК 330.322

Наталія АМЕЛІНА *

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТАБІЛЬНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА THE INVESTMENT PROCESS STABILITY PROVIDING

Анотація. Сучасна інвестиційна політика вимагає від суб'єктів господарювання оновлення та пошуку новітніх джерел інвестиційних потоків задля адаптації та поліпшення інвестиційного клімату національної економіки.

Аннотация. Современная инвестиционная политика требует от субъектов хозяйствования обновления и поиска новейших источников инвестиционных потоков для адаптации та улучшения инвестиционного климата национальной экономики.

Abstract. Modern investment policy requires entities to upgrade and find new sources of investment flows in order to adapt and improve the investment climate in the national economy.

Сучасна інвестиційна політика вимагає від суб'єктів господарювання оновлення та пошуку новітніх джерел інвестиційних потоків задля адаптації та поліпшення інвестиційного клімату національної економіки.

Зараз в Україні залученням інвестицій багато хто займається як на державному, так і на регіональному рівнях. Відсутність у більшості учасників досвіду із залучення й управління інвестиціями, їхні неузгоджені дії та відсутність заставних механізмів призводить до неефективної роботи в цьому напрямку. Сьогодні процес залучення інвестицій в економіку України має координуватися на державному або, щонайменше, на муніципальному рівні та на рівні підприємство-інвестор. Основну увагу слід приділити підготовці фахівців і розробці інвестиційних проектів за єдиними вимогами.

Нині від ефективності інвестиційної політики залежать оновлення виробництва, модернізація й нарощування основних засобів підприємств, успіх структурної перебудови економіки, розв'язання соціальних і екологічних проблем. Слід зазначити, що в нинішніх умовах надходження іноземних інвестицій в економіку є чинником зростання ВВП, важливим джерелом створення робочих місць. Названі заходи не вирішують усіх проблем із залучення інвестицій в економіку країни, але їх можна розглядати як основні напрямки у сфері вдосконалення інвестиційного процесу як на рівні держави, так і на рівні підприємств.

Стосовно України Лев Парцхаладзе сформулював ключові інвестиційні чинники, які впливають на зниження інвестиційних ризиків [1]:

- лібералізація і дерегуляція підприємницької діяльності;
- стабільність і передбачуваність правового поля;
- корпоративне й державне управління;
- лібералізація зовнішньої торгівлі та руху іноземного капіталу;
- розвиток фінансового сектора;
- зниження рівня корупції;
- зниження політичного ризику;
- імідж і програми просування країни;
- формування інвестиційних стимулів.

Розглядаючи окремо кожний з них можна зазначити, що для лібералізації й дерегуляції підприємницької діяльності слід організувати працюючу схему з виявлення і швидкого усунення бар'єрів для створення, ведення та закриття бізнесу. Ця схема має включати комплекс заходів щодо зниження ступеня втручання з боку уряду в діяльність підприємств різних рівнів господарювання, надання приватним підприємцям можливості функціонувати ризиковано, сміливо, своєрідно та отримувати прибуток в умовах чесної конкуренції в галузі функціонування підприємства.

* АМЕЛІНА Наталія Костянтинівна / Наталія АМЕЛИНА / Nataliya AMELINA — старший викладач кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net

Стосовно другого чинника щодо впливу на інвестиційну діяльність, то стабільність і передбачуваність правового поля необхідна, щоб узгодити існуючі, розробити та ухвалити нові закони, що встановлюють однакові правила для господарювання підприємств усіх розмірів і форм власності. Передусім, таку роботу необхідно провести щодо законодавства про захист прав у сфері інтелектуальної власності, цивільного, трудового, податкового й комерційного кодексів, патентів, політики передачі технологій і прямих іноземних інвестицій. Інвестор має бути впевненим в тому, що будь-які угоди, відповідні прийнятими міжнародним нормам і правилам, мають силу в Україні.

Щодо відносно корпоративного та державного управління, то до цього напрямку повинен входити комплекс заходів із урегулювання корпоративних прав, діяльності державної адміністрації та приватизації державної власності. Необхідно створити таку систему взаємовідносин між державою та підприємствами, яка б мінімізувала можливості для корупції на всіх рівнях. Метою інвестиційних процесів має стати підвищення ефективності виробництва й використання ресурсів, мінімізація державного регулювання підприємницької діяльності, зниження державних витрат на підтримку неефективних виробництв і вивільнення ресурсів уряду для підвищення ефективності управління в суспільному секторі.

Лібералізація зовнішньої торгівлі та руху іноземного капіталу складається з комплексу заходів щодо стимулювання вільного переміщення товарів, послуг і капіталів між державами. Першочерговому врегулюванню підлягають такі сфери:

- митна й транспортна політика, в тому числі боротьба з контрабандою, створення уніфікованої митної практики в різних областях країни;
- сертифікація, включно зі спрощенням повільної й непрозорої процедури отримання сертифікатів на товари, імпортовані до країни, взаємне визнання сертифікатів якості продукції та міжнародної організації стандартів ISO;
- страховий ринок, що передбачає вдосконалення законів українського страхового ринку, які суперечать європейським і світовим стандартам;
- ринок праці, що зазнає браку професіоналів на українському ринку праці, особливо в державному секторі, і потребує спрощення процедури прийняття на роботу іноземних фахівців високої кваліфікації.

Розглядаючи розвиток фінансового сектора, як чинник зниження надходження інвестицій в Україну, можна відзначити, що стан фінансового сектора має ключове значення для інвесторів. Тому вдосконалення у вказаному напрямку є дуже важливими для поліпшення інвестиційного клімату та потребує здійснення певного комплексу заходів. До найголовніших можна віднести зняття обмежень на відсоткові ставки за банківськими кредитами й позиками, скасування програм пільгового надання кредитів, запроваджених урядом, розширення автономії Національного банку, основною метою якого має бути підтримка внутрішньої та зовнішньої стабільності, без урахування політичних вподобань.

Стосовно питання зниження рівня корупції в Україні необхідно створити таку систему відносин органами влади та підприємств, яка мінімізує можливості зловживання державних чиновників, забезпечить послідовність у виконанні ухвалених законів і постанов, полегшить отримання дозволів, ліцензій і санкцій. Для цього необхідно проводити заходи щодо унеможливлення ситуацій виникнення корупції та забезпечити суспільну підтримку програм із боротьби з корупцією, інформуючи підприємства та їх безпосереднє керівництво про їхні права.

Зниження політичного ризику, досягнення політичної стабільності та незалежності економічних пріоритетів від змін в органах влади була і залишається одним із найважливіших позитивних чинників при прийнятті інвестиційного рішення. Розробка першочергових заходів і необхідних законів, що гарантують неможливість безпідставного відчуження приватної власності, включно з «повільною експропріацією», оптимізація роботи податкових органів і місцевих адміністрацій може допомогти зменшити вплив політичного ризику на інвестиційну діяльність підприємств в Україні.

Довгострокові цілі із залучення інвестицій вимагають постійних намагань із формування привабливого іміджу країни. Необхідно сформулювати й широко висвітлювати державну політику та готовність уряду вживати радикальних заходів, орієнтованих на ринкову економіку, що здатні підтримувати інвестиції та посилити інвестиційну діяльність закордонних підприємств.

Основною метою у формуванні інвестиційних стимулів є створення інвестиційних умов, аналогічних умовам країн-партнерів. При цьому необхідно уникати вибіркового стимулювання, яке може призвести до неефективного розподілу інвестиційних ресурсів. Основними заходами при цьому можна назвати встановлення ставки оподаткування на рівні, аналогічному рівню сусідніх країн, скасування спеціальних інвестиційних пільг і привілеїв, спрямованих на вибіркиму підтримку окремих галузей, регіонів, компаній або підприємств.

Література

1. Парцхаладзе Л. Інвестиційний клімат України: глобальне потепління // газета «Дзеркало тижня» № 29 від 24.08.2012 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://dt.ua/SCIENCE/investitsiyniy_klimat_ukrayini_globalne_poteplinnya-40547.html 02.12.2012

2. Инвестиции в Украину: выгодно, но слишком рискованно / Источник: Deutsche Welle (<http://dw.de/p/17Yui>)

УДК 338.264:351.863.1

Уляна БІГУН *

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД В ФОРМИРОВАНИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

SYSTEM APPROACH IN SHAPING THE ENERGY SECURITY OF THE NATIONAL ECONOMY

Анотація. Надано авторське тлумачення поняття «економічна енергобезпека», охарактеризовано його значення у період глобалізаційних змін. Запропоновано багаторівневий системний підхід до забезпечення економічної енергобезпеки. Адаптовано методологічні принципи до кожного структурного рівня економічної енергобезпеки.

Аннотация. Предоставлено авторское толкование понятия «экономическая энергобезопасность», охарактеризовано его значение в период глобализационных изменений. Предложено многоуровневый системный подход к обеспечению экономической энергобезопасности. Адаптированы методологические принципы к каждому структурному уровню экономической энергобезопасности.

Abstract. The author's interpretation of the term «economic energy security» is given, its importance in the period of globalization changes is described. A multilevel systematic approach to ensuring economic energy security is proposed. Methodological principles to every structural level of economic energy security are adapted.

Проблематика глобалізаційних трансформацій і їх залежність від стану енергетичного сектора досить тісно корелює зі змінами у світопорядку. Вагомим тому доказом є факт, що переважно вуглеводневому фактору належить визначати ритмічність світового розвитку. Виходячи з такого підходу Якуб Грічіал згадує в одній із своїх робіт: «... географічне розташування, що припускає наявність природних і економічних ресурсів, шляхів сполучень, визначає їх геостратегічне значення» [7, с. 35].

Проблема діагностики стану енергетичної безпеки знаходиться у полі зору як зарубіжних, так і вітчизняних учених—економістів. Особливу увагу вирішенню даного питання присвятили у своїх роботах В. Бараннік, Є. Бикова, А. Васіков, М. Земляний, О. Суходоля, А. Татаркіна. Однак, незважаючи на існування великої кількості досліджень енергетичної безпеки, залишається потреба у визначенні системного підходу до забезпечення економічної енергобезпеки на кожному рівні її структури.

Актуальність координації стратегічних і тактичних дій на різних рівнях економіки визначається ускладненням взаємозв'язків і залежностей господарських відносин, усвідомленням можливості і необхідності створення впорядкованої системи відповідної інформаційно-аналітичної та прогностичної діяльності.

На основі викладеного можна сформулювати завдання, яке полягає у визначенні системного підходу до забезпечення економічної енергобезпеки на різних структурних рівнях, що дозволить локалізаційно виявляти, запобігати, нейтралізувати зовнішні та внутрішні загрози забезпечення потреб у паливно-енергетичних ресурсах.

Враховуючи недостатню вивченість питання економічної енергобезпеки, вважаємо за потрібне дати власне формулювання даного поняття: економічна енергобезпека — це стан захищеності національної економіки, згідно з яким безперебійність енергопостачання та забезпечення обґрунтованих потреб населення в енергоресурсах сприяють сталому розвитку економічного потенціалу країни.

* БІГУН Уляна Василівна / Уляна БІГУН / Uliana BIHUN — магістрант, НТУУ «Київський політехнічний інститут», e-mail: uliana_bihun@ukr.net